

การวิเคราะห์

ในการศึกษาข้อมูลและการวิจัยซึ่งแสดงไว้ในบทที่ ๒ ปรากฏว่า การประมาณจำนวนผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาภายใต้ข้อสมมุติต่าง ๆ นั้น โดยทั่วไปจะมีแนวโน้มสูงที่สุดในปีการศึกษา ๒๕๐๕ ซึ่งจำนวนผู้สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้จะลดลง สำหรับข้อสมมุติ ๓ ข้อแรก คือ ถ้าอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่าในการศึกษา ๒๕๐๐ กับจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ ในปีการศึกษา ๒๕๐๑ คงอยู่บน่างนั้นตลอดไป ถ้าอัตราการสอบเลื่อนชั้นระดับ ม.ศ.๕ และเทียบเท่าสายต่าง ๆ และการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันเทียบเท่าเป็นไปอย่างเดียวกับในปีการศึกษา ๒๕๐๑ และถ้าสถานการณ์สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระหว่างปี ๒๕๐๐ และ ๒๕๐๑ เป็นอย่างเดียวกันโดยตลอด ส่วนข้อสมมุติที่ให้อัตราการเพิ่มเป็นเช่นเดียวกันในปีการศึกษา ๒๕๐๕ - ๒๕๐๑ นั้น ตัวเลขย่อมจะต้องเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เป็นธรรมดา

การที่จำนวนผู้ผ่านการสอบคัดเลือกที่ประมาณไว้ภายใต้ข้อสมมุติที่ ๑, ๒ และ ๓ ลดลงในปีการศึกษา ๒๕๐๔ นั้น เมื่อย้อนไปพิจารณาจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ และเทียบเท่าในการศึกษา ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นเคิร์ดขึ้นเกี่ยวกับจะเห็นว่าจำนวนลดลงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากการประมาณจำนวนนักเรียนโดยอาศัยข้อสมมุติทั้ง ๓ ข้างต้นเป็นการประมาณที่ความสัมพันธ์กับจำนวนเคิร์ดใน cohort ที่เริ่มต้นในชั้นปีที่ ๑ มาก นอกจากนี้ ยังสมมุติให้สอบเข้าแต่ละชั้นขึ้นมาด้วยอัตราส่วนที่คงที่ ดังนั้น จำนวนนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ตามที่ประมาณไว้จึงขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในรุ่นที่เริ่มต้นในชั้นปีที่ ๑ โดยตรง จะเห็นว่าผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๔ นี้จะเป็นเคิร์ดที่เข้าศึกษาชั้นปีที่ ๑ เมื่อปีการศึกษา ๒๕๐๓ และเมื่อดูจำนวนนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ในระยะเวลาที่ยามาจากตารางที่ ๑ จะเห็นว่าในปีการศึกษา ๒๕๐๓ จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาลดลงจากปีการศึกษา ๒๕๐๒ มาก คือ จาก ๑,๒๓๗,๘๗๒ คน เหลือเพียง ๑,๒๔๔,๘๒๔ คน

เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ และเทียบเท่า ที่ประมาณไว้ในตารางที่ ๔ จำนวนนักเรียนชั้น ม.ศ.๕ และเทียบเท่าทั้งหมด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วระหว่างปีการศึกษา ๒๕๐๑ ถึง ๒๕๐๓ คือ เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวในช่วงระยะเวลาเพียง ๒ ปี และเริ่มลดลงในปีการศึกษา ๒๕๐๔ ความ

เหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น คือ จำนวนเด็กที่เข้าศึกษาในชั้นประถมปีที่ ๑ รุ่นใดก็ค่อนข้างมาก แต่ การที่จำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ และเทียบเท่าทั้งหมดลดลงไม่มากนักนั้น เนื่องมาจากจำนวนนักเรียน ที่สมัครสอบในปี ๒๕๑๔ เพิ่มขึ้น เพราะการประมาณจำนวนนักเรียนสมัครสอบซึ่งคำนวณโดยอาศัย อัตราการเพิ่มในอดีตนั้นไม่เกี่ยวข้องกับจำนวนเด็กรุ่นนั้นเมื่อเริ่มทศวรรษในชั้นประถมปีที่ ๑ นอกจากนั้น นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ ๑ ลดลงในปีต่อไป สำหรับผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ และเทียบเท่า นั้น ตัวเลข ในตารางที่ ๑๐ แสดงถึงจำนวนค่อนข้างคงที่ในระยะแรก แต่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึงปีการศึกษา ๒๕๑๓ และลดลงในปีการศึกษา ๒๕๑๔ เนื่องจากจำนวนนักเรียนลดลง

ในด้านการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษานั้น จากตัวเลขในอดีตแสดงให้เห็นว่า ปัญหา ของการสอบคัดเลือกเข้าไม่ได้ เกิดจากนักเรียนอาชีวศึกษา ยึดหลักสูตร และบัญชี ม.ศ.๕ ปีก่อน ๆ ส่วนนักเรียนที่สำเร็จ ม.ศ.๕ สายสามัญในปีนั้นสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้เป็นส่วนมาก และในการประมาณจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาไคระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๒-๒๕๑๔ โดยอาศัยข้อสมมุติทั้ง ๔ ข้อ นั้น ปรากฏว่า จำนวนที่ประมาณตามข้อสมมุติข้อสุดท้าย คือ ถ้าอัตราการเพิ่มของการรับสมัครนักศึกษาใหม่ในสถาบันอุดมศึกษา เท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มระหว่าง ปีการศึกษา ๒๕๐๕-๒๕๑๑ แสดงว่าจำนวนนักเรียนที่ประมาณได้สูงที่สุด เพราะเป็นการคำนวณโดย อัตราเพิ่มร้อยละ ๑๒.๗ ต่อปี ดังนั้น จำนวนนักเรียนที่ประมาณโดยวิธีนี้จะไม่สัมพันธ์กับจำนวน นักเรียนรุ่นเดียวกันเมื่อเริ่มเข้าศึกษาในชั้นประถมปีที่ ๑ เหมือนการประมาณโดยอาศัยข้อสมมุติอื่น ๆ แต่จะเพิ่มขึ้นด้วยอัตราร้อยละ ๑๒.๗ ทุกปี จากตัวเลขที่ประมาณไว้ในตารางที่ ๑๑ จำนวนผู้สอบ คัดเลือกได้จะเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า ในระยะเวลา ๖ ปี

การประมาณโดยอาศัยข้อสมมุติข้อแรกคือ ถ้าอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่าในปีการศึกษา ๒๕๑๐ กับจำนวนผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา ในปี การศึกษา ๒๕๑๑ ค่าเป็นต่อไป เป็นการประมาณอย่างหยาบ ๆ เพื่อคำนวณแนวโน้มของตัวเลขเท่านี้ ตัวเลขในตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ปีจะมีแนวโน้มค่อย ๆ สูงขึ้นในระยะแรก และเพิ่มอย่างรวดเร็ว หลังปีการศึกษา ๒๕๑๖ แต่จะลดลงในปีการศึกษา ๒๕๑๘ อัตราการเพิ่มระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๒ ถึง ๒๕๑๘ มีประมาณร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

สำหรับการประมาณตามข้อสมมุติข้อ ๒ คือ ถ้าอัตราการสอบเดือนชั้นระดับ ม.ศ.๕ และ เทียบเท่าในสายต่าง ๆ และการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเช่นสภาพการณ์ใน ปีการศึกษา ๒๕๑๑ นั้น ตัวเลขที่แสดงไว้ในตารางที่ ๑๑ จะให้เห็นการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในระยะต้น

และเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วหลังปีการศึกษา ๒๕๑๔ จนถึงปีการศึกษา ๒๕๑๘ แต่จะลดลงในปีการศึกษา ๒๕๑๙

การประมาณจำนวนผู้สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาไคระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๖-๒๕๑๘ โดยอาศัยข้อสมมุติที่ว่า ถ้าสภาพการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเช่นเดียวกัน สภาพการณ์ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ นั้น อัตราต่าง ๆ ที่ใช้ในการคำนวณจึงเป็นค่าเฉลี่ยของปี ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ ตัวเลขที่ประมาณไว้ในตารางที่ ๑๕ แสดงแนวโน้มเช่นเดียวกับวิธีแรก และวิธีที่สอง คือ ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลา ๘ ปี ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๖-๒๕๑๘ เพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ ๘ ต่อปี และลดลงในปีการศึกษา ๒๕๑๙

เมื่อเทียบการประมาณจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาไคระตามข้อสมมุติทั้ง ๔ จะเห็นได้ว่า การประมาณโดยใช้อัตราการเพิ่ม มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและจำนวนที่ประมาณสูงสุด ส่วนการประมาณตามข้อสมมุติที่ ๑, ๒ และ ๓ ที่หามาแล้วนั้น แนวโน้มเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระยะต้น ๆ และเพิ่มอย่างรวดเร็วในระยะหลัง แต่ในปีการศึกษา ๒๕๑๙ จำนวนที่ประมาณได้จะลดลงมาก เนื่องจากมาจากจำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้าศึกษาในระดับชั้นปีที่ ๑ ปีจำนวนลดลงมากทั้งโลกกล่าวมาแล้ว

ในการประมาณจำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ และเทียบเท่าที่โครงการเข้าศึกษาและมีความสามารถจะศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น เนื่องจากการประมาณนี้เป็นอัตราส่วนกับจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ คือ ประมาณร้อยละ ๑๐.๖ ของผู้สอบคัดเลือกได้ ดังนั้น จำนวนที่ประมาณได้จึงแตกต่างกันตามข้อสมมุติต่าง ๆ และตัวเลขจะแสดงแนวโน้มเช่นเดียวกับจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ คือ จำนวนของผู้ที่สำเร็จ ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่าที่โครงการเข้าศึกษาและมีความสามารถจะศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ประมาณในช่วงระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๖-๒๕๑๘ ตามข้อสมมุติข้อสุดท้ายจะมีจำนวนสูงสุด เพราะจำนวนจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ดังปรากฏในตารางที่ ๑๔ ของ ๑๓ ส่วนตัวเลขที่ประมาณโดยอาศัยข้อสมมุติอื่น ๆ ก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปีการศึกษา ๒๕๑๘ แล้วจึงลดลงในปีการศึกษา ๒๕๑๙ เช่นเดียวกับจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ ที่โครงการเข้าศึกษาและมีความสามารถที่จะศึกษาในสถาบันอุดมศึกษากับความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาในการรับนิสิตนักศึกษาตามที่ได้ประมาณไว้(ตารางที่ ๑๔) ไม่ว่าจะประมาณตามข้อสมมุติใด จะเห็นว่า มีความแตกต่างกันเล็กน้อย

ในระยะแรก ๆ แยกความแตกต่างนี้จะเห็นมากขึ้นทุกที, และมากที่สุดในระยะหลัง ๆ ของแผนพัฒนา
 ระยะที่สาม จะเห็นได้จากที่เรียนเพิ่ม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษารัฐจะจัดให้มีเพียงพอถึงจำนวน
 นิสิตนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ จนถึงปีการศึกษา ๒๕๑๔ คือ แสดงไว้ในช่อง
 ที่ ๓, ๖, ๘ และ ๑๒ ของตารางที่ ๑๔ จะเห็นว่า จนถึงระยะเวลาสิ้นสุดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมระยะที่ ๓ จำนวนที่นั่งเรียนที่มหาวิทยาลัยและสถาบันเทียบเท่า ควรจะจัดเพิ่มขึ้นอย่าง
 มากมาย และถ้ามีการปรับปรุงการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้ดีขึ้น จะทำให้คุณภาพ
 ของนักเรียนที่จะศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาสูงขึ้น อันจะเป็นผลให้ช่องว่างระหว่างจำนวนนักเรียน
 ที่มีความสามารถเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและจำนวนที่สอบคัดเลือกได้จริง ๆ กว้างขึ้นทุกที
 และทำให้เห็นความบกพร่องในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศค่อนข้างมากมาย

การนำเลขที่ประเมินโศภาเปรียบเทียบกับหาความสัมพันธ์กับแผนขยายการรับนิสิตนักศึกษาของ
 สถาบันอุดมศึกษาระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔

ความแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่สอง ได้แสดงจำนวนนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
 และสถาบันเทียบเท่าและจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ ดังนั้นจึงสามารถ
 คำนวณจากจำนวนนิสิตนักศึกษาใหม่ของปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔ ที่สถาบันอุดมศึกษาจะรับตามแผน
 พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวได้ ตามที่ปรากฏอยู่ในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ จำนวนนิสิตนักศึกษาใหม่ทั้งมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาจะรับตามแผน
 พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคาบระยะที่สอง, ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔

ปีการศึกษา	จำนวนนิสิตนักศึกษาที่จะรับใหม่
๒๕๑๑	๓,๓๓๓
๒๕๑๒	๓,๓๓๔
๒๕๑๓	๑๔,๔๐๖
๒๕๑๔	๑๑,๖๗๒

แหล่งข้อมูล คำนวณจากหนังสือเอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย กองวางแผนกำลังคน สำนักงาน
 สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ตารางที่ ๓ ว่าด้วยเรื่องประเมินจำนวนนักศึกษาและผู้
 สำเร็จจากมหาวิทยาลัยต่าง ในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๒, หน้า ๘ - ๘

หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว ไม่สามารถหาตัวเลขแสดงแผนขยายการรับนิสิตนักศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาได้ เพราะสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ของเรา ไม่มีการวางแผนล่วงหน้าระยะ
ยาว

เมื่อพิจารณาตัวเลขนิสิตนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจะรับใหม่ตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒
แล้ว ปรากฏว่าตัวเลขในปี ๒๕๑๑ ตัวมาก คือ ๓,๓๓๓ คน ในขณะที่จำนวนที่สถาบันอุดมศึกษา
ไว้วางใจอยู่มากกว่า ๔,๐๐๐ คน คือประมาณกว่า ๒ เท่าและตัวเลขในแผนเพิ่มขึ้นมากกว่า ๑ เท่า
ตัวในปีต่อมา แต่การเพิ่มตามแผนในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้นสูงจนน่าตกใจ คือจาก ๙,๙๗๕ คนในปี
๒๕๑๒ เป็น ๑๘,๘๐๒ คน ในปี ๒๕๑๓ ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ที่สถาบันอุดมศึกษาจะขยายการรับนิสิตนักศึกษา
ได้เป็นจำนวนมากมายังเพียงนี้ภายในเวลา ๑ ปี เพราะจำนวนที่สถาบันอุดมศึกษาไว้วางใจอยู่ในระยะ
นี้ปีละประมาณ ๔,๐๐๐ กว่าคนก็เป็นการรับอย่างเต็มที่แล้ว ถ้าจะรับนิสิตนักศึกษาใหม่ให้ได้ตามแผน
ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ รัฐบาลจะต้องขยายสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ขณะนี้ออกไปอีก ๑ เท่าตัว หรือสร้าง
มหาวิทยาลัยใหม่อีกประมาณ ๕ แห่ง อย่างไรก็ตามที่ทางที่อาจจะเป็นไปได้ก็ทางหนึ่งก็คือ การเปิด
โอกาสให้ทั้งวิทยาลัยเอกชนชั้น ซึ่งจะได้รับอนุญาตให้เปิดสอนหลักสูตรเทียบเท่าอนุปริญญา ให้การ
ศึกษาอย่างน้อย ๓ ปี ทั้งนี้ผู้ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๓ ก็จะต้องเข้าศึกษาในปีการศึกษา
๒๕๑๑ แต่ในขณะนี้ยังไม่มีการตั้งวิทยาลัยเอกชนเลย และแม้จะขอมหากรรมการตั้งวิทยาลัยเอกชนเข้าไว้
โดยให้นักศึกษารุ่นแรกจบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๓ ก็ไม่มีเหตุผลพอที่จำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา
๒๕๑๔ ลดลงอย่างมากมายจาก ๑๘,๘๐๒ คนเป็น ๑๑,๖๕๒ คน อย่างไรก็ตามเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏ
ว่ายังไม่มีการตั้งวิทยาลัยเอกชนชั้นในขณะนี้ จึงกล่าวได้ว่าตัวเลขที่แสดงไว้ในปีการศึกษา ๒๕๑๓
และ ๒๕๑๔ เป็นไปไม่ได้มางแน่นอน เมื่อเป็นเช่นนี้ตัวเลขจำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่า
ที่สอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ ความที่ประมาณไว้ในการศึกษาเรื่องนี้ (ไม่ว่าจะโดยข้อสมมุติ
ข้อใด) น่าจะมีความถูกต้องมากกว่า เพราะการขยายการรับนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน
ระยะนี้ ควรมีแนวโน้มที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น แม้จะมีการจัดตั้งคณะใหม่แต่จำนวนนิสิตนักศึกษาที่รับเพิ่ม
เมื่อเทียบกับจำนวนรวมทั้งหมด จะอยู่ในอัตราส่วนที่น้อยไม่ถึงกับทำให้แนวโน้มเพิ่มขึ้นมากนัก นอก
จากจะมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ ซึ่งก็คงไม่ใช่น้อยก็ตลอดเวลาที่เหลือของแผนพัฒนาฯ เศรษฐกิจ
และสังคม ระยะที่ ๒